

2025. aasta sisserände piirarvu jagunemine elamisloa taotlemise põhjuse ja elamisloa andmise aluse järgi eelnõu seletuskiri
Lisa

Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
Kliimaministeerium	
<p>Tähtjalisi elamislube antakse töötamiseks Eestile olulistes valdkondades, kus on suurem tööjõuvajadus, kuid kus kohalik tööjõud ei kata tööjõuturu vajadusi ning veonduse valdkond on siin kindlasti üks kriitilisemaid valdkondi. Juba pikemat aega on autoveosektoris puudu hinnanguliselt üle 2000 autojuhi ja see on kasvav trend.</p> <p>Kuna kohalikke autojuhte ei ole piisavalt ning selleks, et vedajad ei peaks oma autoparki vähendama või autosid seisma panema, palgatakse juhte ka kolmandatest riikidest.</p> <p>Seetõttu peame vajalikuks määrata veonduse ja laonduse valdkonnas tähtjalise elamisloa piiravaks 150, mis arvestab nii sektori vajadusi, eeldatavat võimalust piirarvu sisse jäävate elamislubade saamiseks kui käesoleva aasta statistikat elamislubade andmisel.</p> <p>Margus Tähepõld, 625 6490 margus.tahepold@kliimaministeerium.ee</p>	<p><u>Arvestatud</u></p> <p>Lähtudes Kliimaministeeriumi ettepanekust oleme valmis siseministri määrusega eraldama 2025. aasta sisserände piiravust (1298) 150 tähtjalist elamisluba töötamiseks veonduse ja laonduse valdkonnas.</p> <p>Kui 2025. aasta jooksul ilmneb vajadus teha muudatusi piirarvu jaotuses, siis selleks on võimalik vastavat siseministri määrust aasta jooksul muuta. Seeläbi on võimalik tagada ka sisserände piirarvu jagunemine muutuvast ühiskonnas viisil, mis ühtib Eesti majanduse arengu ja ühiskonna vajadustega. Samuti on tagatud ka sisserände tõhus ja sihipärane juhtimine.</p>
Kultuuriministeerium	
<p>Teeme ettepaneku sätestada siseministri määruses „2025. aasta sisserände piirarvu jagunemine elamisloa taotlemise põhjuse ja elamisloa andmise aluse järgi“ Kultuuriministeeriumi valitsemisala piirarvu jaotus samamoodi nagu 2024. aastal:</p> <p>1) töötamiseks etendusametites loominguulise töötajana etendusametite seaduse tähenduses – 15;</p> <p>2) erialaseks tegevuseks sportlase, treeneri, spordikohtuniku või sporditöötajana spordialaliidu kutsel – 34</p> <p>Katre Väli, 628 2212 katre.vali@kul.ee</p>	<p><u>Arvestatud</u></p> <p>Lähtudes Kultuuriministeeriumi ettepanekutest oleme valmis siseministri määrusega eraldama 2025. aasta sisserände piiravust (1298) 15 tähtjalist elamisluba töötamiseks etendusametites loominguulise töötajana etendusametite seaduse tähenduses (VMS § 181 lg 1 p 4) ja 34 tähtjalist elamisluba erialaseks tegevuseks sportlase, treeneri, spordikohtuniku või sporditöötajana spordialaliidu kutsel (VMS § 181 lg 1 p 7).</p> <p>Kui 2025. aasta jooksul ilmneb vajadus teha muudatusi piirarvu jaotuses, siis selleks on võimalik vastavat siseministri</p>

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	Margus Klaan, 628 2328 margus.klaan@kul.ee	määrust aasta jooksul muuta. Seeläbi on võimalik tagada ka sisserände piirarvu jagunemine muutuvast ühiskonnas viisil, mis ühtib Eesti majanduse arengu ja ühiskonna vajadustega. Samuti on tagatud ka sisserände tõhus ja sihipärane juhtimine.
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium		
	<p>Piirarvu sisene elamislubade jaotamine ei ole põhjendatud ning peaks olema täielikult vaba.</p> <p>Valdkondade vaba piirarvu jaotamine on Eesti majandusele parim lahendus, et leevendada tööjõupuudust. Lisaks tuleb arvestada, et Eestil ei ole piirarvuväliste tööjõu sihtriikide suhtes määravaid konkurentsieeliseid. Eesti ettevõtjate jaoks on üks peamisi innovatsiooni ning ekspordivõimekuse kasvatamise takistusi kvalifitseeritud tööjõu puudus, mis on ka demograafiast sõltuvalt kasvutrendis. Sama seisukohta on väljendanud ka tööandjate ja ettevõtjate suurimad esindajad Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ning Eesti Tööandjate Keskkliit. Samal ajal lisandväärtuse loomine läbi innovatsiooni tegevuste ja ekspordi on ühed suurimad võimalused majanduse kasvatamiseks Eestis.</p> <p>Sisserände piirarvu seadmine ise on piirang tööjõu leidmiseks välismaalt ning pole asjakohane lisada täiendavaid piiranguid ettevõtjatele niigi keerulisele protsessile. Piirarvu seadmine ise loob võimalused legaalseks sisserändeks, samal ajal tagades riigi julgeoleku ja järelevalve, mis on ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile olulised.</p> <p>Ettepanekud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jätta sisserände piirarvu sisene jaotus vabaks. • Juhul, kui rakendub sisserände piirarvu sisene jaotus, siis III kvartali seisuga kasutamata jäänud elamisload 	<p>Arvestatud osaliselt</p> <p>Selgitame, et piirarvu jaotamisel arvestatakse kooskõlastusringil esitatud valdkonna eest vastutavate ministeeriumide ettepanekutega ja partneritelt saadud tagasisidega. Kooskõlastusringil laekusid ettepanekud 2025. aasta sisserände piirarvu jaotamiseks ka Välisministeeriumilt, Kultuuriministeeriumilt ja Kliimaministeeriumilt.</p> <p>Vastavalt Välisministeeriumi tehtud ettepanekule näeme ette järgmised piirmäärad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 tähtajalist elamisluba välislepingu alusel, - 35 tähtajalist elamisluba töötamiseks Välisministeeriumi poolt akrediteeritud ajakirjanikuna (VMS § 181 lg 1 p 2). <p>Vastavalt Kliimaministeeriumi tehtud ettepanekule näeme ette järgmise piirmäära:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 150 tähtajalist elamisluba töötamiseks veonduse ja laonduse valdkonnas. <p>Vastavalt Kultuuriministeeriumi tehtud ettepanekutele näeme ette järgmised piirmäärad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 15 tähtajalist elamisluba töötamiseks loominguulise töötajana etendusametuse seaduse tähenduses (VMS § 181 lg 1 p 4), - 34 tähtajalist elamisluba erialaseks tegevuseks sportlase, treeneri, spordikohtuniku või sporditöötajana spordialaliidu kutsel (VMS § 181 lg 1 p 7). <p>Kultuuriministeeriumi ja Välisministeeriumi valitsemisalas jääb koguarv</p>

Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
<p>tuleks liigutada üle vabaks jagamiseks mõeldud jaotuse alla eesmärgiga mitte täiendavalt piirata tööjõu kättesaadavust sektorites, kus seda on puudu ja tagamaks, et piirarv ei jääks lõpuni kasutamata. Lähtuvalt Politsei- ja Piirivalveameti andmetest on 2023. aastal jäänud kokku kasutamata 36 elamisluba ja 2024. aastal 01.09. seisuga 292 elamisluba. Korduvalt paistavad silma loominguliste töötajate, spordivaldkonna ja ajakirjanike jaotus, kus on jäänud elamisload kasutamata.</p> <ul style="list-style-type: none"> Lisaks, juhul kui rakendub piirarvu sisene jagunemine tuleb jaotuse koostamisel lähtuda andmepõhiselt OSKA raportitest, eelmise aasta jaotuse täituvusest ja mittetäituvusest ning põhjustest nende taga. Näiteks kui on siiski vajalik eraldi jaotus luua loominguliste töötajate ja spordi valdkonna töötajate osas, siis tuleks lähtuda eelmisel aastal väljastatud elamislubade arvust, et mitte hoida liigselt piirarvu kinni. Kui mõni jaotus on jäänud suures osas täitmata, siis lähtuda põhjustest selle taga ning arvestada ka taotluste tagasilükkamiste arvu jaotuse siseselt. 2024. a näitel on veonduse ja laonduse valdkonnas 01.09. seisuga suur jääk (74 elamisluba), kuid ka suur taotluste tagasilükkamiste arv, seega sektori tegelik vajadus täiendava tööjõu järele välismaalt on suur. <p>Välismaalaste tööle rakendamine on ettevõtjatele oluline, sest esiteks see katab tööjõupuudust, kuid mis veelgi olulisem, et välismaalaste kogemused ning vaated annavad ettevõtjatele mitmekesisema meeskonna. Mitmekesisus omakorda mõjub positiivselt ettevõtete innovatsioonile ning ekspordi võimekuse kasvule, mis ühiselt loovad lisandväärtust Eesti majandusele.</p> <p>Marian Vares, 58194055 Marian.Vares@mkm.ee</p>	<p>samaks, mis 2024. aastal (35+5+49). Seejuures Kliimaministeerium peab vajalikuks määrata veonduse ja laonduse valdkonnas tähtajalise elamisloa piirarvuks senise 200 asemel 150. Ettepanekute tegemisel arvestatakse nii valdkonna vajadusi, eeldatavat võimalust piirarvu sisse jäävate elamislubade saamiseks kui ka statistikat elamislubade taotlemisel ja andmisel. Märgime juurde ka seda, et 2025. aasta piirarvu raames jääb vabalt jaotamiseks suurem osa (1298-15-34-35-150-5=1059 ehk 82%), kui see oli 2024. aastal (1014).</p> <p>Juhul kui piirarvu raames reserveeritud jaotuskategooriad on täitunud, säilib nimetatud valdkondadel võimalus elamislube taotleda ka piirarvu vabalt jaotamiseks jäävast osast (näiteks kui töötamiseks veonduse ja laonduse valdkonnas arvestuslik piirmäär 150 on täitunud, on võimalus elamisluba töötamiseks taotleda ka vabalt jaotamiseks jäävast osast ehk 1059-st). Jaotuse näol on seega tegemist valdkondadele reserveeritud arvestusliku osaga, mille täitumine ei sea piiranguid elamisloa taotlemiseks piirarvu raames vabalt jaotamiseks jäävast osast.</p> <p>Täiendavalt selgitame, et kui 2025. aasta jooksul ilmneb vajadus teha muudatusi piirarvu jaotuses, siis selleks on võimalik vastavat siseministri määrust aasta jooksul muuta. Seeläbi on võimalik tagada ka sisserände piirarvu jagunemine muutuvast ühiskonnas viisil, mis ühtib Eesti majanduse arengu ja ühiskonna vajadustega ning tagatud on ka sisserände tõhus ja sihipärane juhtimine.</p>

Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
Välisministeerium	
<p>Ettepanek kehtestada tähtajalise elamisloa töötamiseks:</p> <ul style="list-style-type: none"> - VÄM-i poolt akrediteeritud ajakirjanikuna arvestuslikuks piirmääraks 35 ning - välislepingu alusel antava tähtajalise elamisloa arvestuslikuks piirmääraks 5. <p>Perit Soininen, 637 7421 perit.soininen@mfa.ee</p>	<p><u>Arvestatud</u></p> <p>Lähtudes Välisministeeriumi ettepanekust oleme valmis siseministri määrusega eraldama 2025. aasta sisserände piirarvust (1298) 35 tähtajalist elamisluba töötamiseks Välisministeeriumi poolt akrediteeritud ajakirjanikuna (VMS § 181 lg 1 p 2) ning 5 tähtajalist elamisluba välislepingu alusel.</p> <p>Kui 2025. aasta jooksul ilmneb vajadus teha muudatusi piirarvu jaotuses, siis selleks on võimalik vastavat siseministri määrust aasta jooksul muuta. Seeläbi on võimalik tagada ka sisserände piirarvu jagunemine muutuvas ühiskonnas viisil, mis ühtib Eesti majanduse arengu ja ühiskonna vajadustega. Samuti on tagatud ka sisserände tõhus ja sihipärane juhtimine.</p>
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	
<p>1. Kaubanduskoda on jätkuvalt seisukohal, et sisserände piirarvu jagunemine elamisloa taotlemise põhjuse ja elamisloa andmise aluse järgi ei ole mõistlik ja vajalik mitmel põhjusel. Esiteks on välismaalaste nõudlus ning Eesti ettevõtjate vajadus sisserände piirarvu alla minevate elamislubade järele olnud alates 2017. aastast oluliselt suurem kui sisserände piirarv. Erandiks on tänavune aasta. Sisserände piirarvu jaotamisega ei ole võimalik lahendada seda probleemi, vaid sellega kaasneb täiendav kunstlik piirang.</p> <p>Teiseks on sisserände piirarvu jaotamise eelnõu näol tegemist ülereguleerimisega, mis suurendab nii Siseministeeriumi kui ka PPA töökoormust, kuid sellega ei kaasne märgatavat lisandväärtuse kasvu, pigem võib mõju olla hoopis vastupidine. Kui seda eelnõud ei oleks, siis ei kuluks Siseministeeriumi ametnikel ega teistel ministeeriumitel ja huvigruppidel aega eelnõu koostamiseks ning selle kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks. Lisaks ei peaks PPA hiljem</p>	<p><u>Arvestatud osaliselt</u></p> <p>1. Sisserände piirarvu jaotamine</p> <p>Selgitame, et siseministri määruse eesmärk piirarvu jaotamiseks taotlemise põhjuse ja elamisloa andmise aluse järgi võimaldab arvestada muutuvas ühiskonnas Eesti riigi ja ühiskonna vajadustega ning tagab sisserände tõhusa ja sihipärase juhtimise. Jaotuse näol on tegemist võimalusega reageerida erinevatele muutustele ühiskonnas. Samuti pakub jaotus leevendust valdkondadele, mis loovad suurt lisandväärtust või kus tööjõudu kõige enam vajatakse.</p> <p>Piirarvu jaotamisel arvestatakse kooskõlastusringil esitatud valdkonna eest vastutavate ministeeriumide ettepanekutega ja partneritelt saadud tagasisidega. Selgitused, miks on piirarvust teatud osa broneeritud just viiele valdkonnale, on välja toodud eelnõu seletuskirjas, mida on kooskõlastusringi järgselt täiendatud.</p>

Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
<p>kontrollima ja pidama arvestust iga arvestusliku piirmäära osas, vaid kehtiks üks piirmäär ehk üldine sisserände piirarv. Samuti oleks ilma selle eelnõuta sisserände piirarvust aru saamine lihtsam nii elamisloa taotlejale kui ka tema tööandjale.</p> <p>Kolmandaks ei taga eelnõu ja seletuskiri läbipaistvust. Jääb ebaselgeks, miks on teatud osa sisserände piirarvu alla minevatest elamislubadest broneeritud just viiele valdkonnale. Eelnõu seletuskirjas (lk 1) tuuakse üldiselt välja, et eelnõu abil on võimalik anda tähtajalisi elamislube töötamiseks Eestile olulistes valdkondades, kus on tööjõuvajadus, aga kus kohalik tööjõud ei kata kasvava majanduse tööjõuturu vajadusi. Ka paljudes teistes Eestile olulistes valdkondades on vajadus töötamiseks mõeldud tähtajalise elamisloa järele, kuid nendele valdkondadele ei ole eelnõuga arvestuslikku piirmäära kehtestatud. Seletuskiri ei taga selles osas läbipaistvust. Samuti ei pea me läbipaistvaks sellist lähenemist, kus ministriumid annavad teada, mitu elamisluba tuleb teatud valdkonnale broneerida ja Siseministerium võtab ettepanekud arvesse, kuigi puuduvad igasugused põhjendused, miks on just selline suurusjärk vajalik.</p> <p>Lisaks on küsitav, kas ja milline positiivne mõju kaasneb sisserände piirarvu jaotamisega eelnõus ettenähtud kujul. Eelnõu seletuskirjas ega ka varasemate aastate seletuskirjades ei ole täpsemalt selgitatud, milles seisneb positiivne mõju. Kaubanduskoja hinnangul võib sisserände piirarvu jaotamisega kaasneda teatud sektoritele positiivne mõju, aga samas kaasneb piirarvu jaotamisega ka negatiivne mõju. Näiteks viimase viie aasta praktika on näidanud, et kui siseministri määrusega jaotada sisserände piirarvu, siis vabalt jaotamiseks mõeldud elamisload antakse välja juba aasta esimestel päevadel, kuid aasta lõpuks ei saa sisserände piirarv täis. Erandina ei</p>	<p>Vastavalt Välisministeeriumi tehtud ettepanekule näeme ette järgmised piirmäärad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 tähtajalist elamisluba välislepingu alusel, - 35 tähtajalist elamisluba töötamiseks Välisministeeriumi poolt akrediteeritud ajakirjanikuna (VMS § 181 lg 1 p 2). <p>Vastavalt Kliimaministeeriumi tehtud ettepanekule näeme ette järgmise piirmäära:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 150 tähtajalist elamisluba töötamiseks veonduse ja laonduse valdkonnas. <p>Vastavalt Kultuuriministeeriumi tehtud ettepanekutele näeme ette järgmised piirmäärad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 15 tähtajalist elamisluba töötamiseks loominguulise töötajana etendusametuse seaduse tähenduses (VMS § 181 lg 1 p 4), - 34 tähtajalist elamisluba erialaseks tegevuseks sportlase, treeneri, spordikohtuniku või sporditöötajana spordialaliidu kutsel (VMS § 181 lg 1 p 7). <p>Kultuuriministeeriumi ja Välisministeeriumi valitsemisalas jääb koguarv samaks, mis 2024. aastal (35+5+49). Seejuures Kliimaministeerium peab vajalikuks määrata veonduse ja laonduse valdkonnas tähtajalise elamisloa piirarvuks senise 200 asemel 150. Ettepanekute tegemisel arvestatakse nii valdkonna vajadusi, eeldatavat võimalust piirarvu sisse jäävate elamislubade saamiseks kui ka statistikat elamislubade taotlemisel ja andmisel. Märgime juurde ka seda, et 2025. aasta piirarvu raames jääb vabalt jaotamiseks suurem osa (1298-15-34-35-150-5=1059 ehk 82%), kui see oli 2024. aastal (1014).</p> <p>Täiendavalt selgitame, et kui 2025. aasta jooksul ilmneb vajadus teha muudatusi piirarvu jaotuses, siis selleks on võimalik vastavat siseministri määrust aasta jooksul muuta. Seeläbi on võimalik tagada ka sisserände piirarvu jagunemine</p>

Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
<p>kehti see 2024. aasta osas. Selle tulemusena on jäänud teatud osa piiravust kasutamata, sest teatud valdkondadele broneeritud elamisload ei leia kasutust. Selle tulemusena on riik jäänud ilma näiteks täiendavast maksutulust. Kui kogu sisserände piirav oleks olnud vabalt jaotamiseks, oleksid suure tõenäosusega need elamisload leidnud kasutamist juba aasta alguses ning riigile oleks täiendavalt laekunud igal aastal sadu tuhandeid eurosid tööjõumakse. Lisaks oleks kaasnud positiivne mõju välismaalase palganud tööandja jaoks.</p> <p>Neljandaks, kui juhtub, et 2025. aastal ei täitu vabalt jaotamiseks mõeldud sisserände piirav, siis puudub praktiline vajadus piiravu jaotamiseks.</p> <p><u>Kaubanduskoja seisukohad:</u></p> <p>1) Teeme ettepaneku jätta 2025. aasta sisserände piirav vabalt jaotamiseks ning loobuda siseministri määruse kehtestamisest.</p> <p>2) Kui Siseminister peab hädavajalikuks teatud osa 2025. aasta sisserände piiravust broneerida teatud valdkondadele, siis tuleb piirav jaotada läbipaistvalt, et oleks selgelt aru saada, miks on piiravust teatud osa broneeritud just viiele valdkonnale. Seletuskiri ei taga hetkel läbipaistvust. Lisaks palume vähendada arvestuslikke piirmäärasid nendes valdkondades, kus arvestuslik piirmäär ei ole varasemalt täitunud.</p> <p>2. Sisserände piiravu täitumisega seotud probleemi lahendamine</p> <p>Sisserände piiravu jaotamise asemel tuleb leida lahendus liiga väikese sisserände piiravuga seonduvale probleemile. Üheks lahenduseks on sisserände piiravu suurendamine. Teiseks lahenduseks on teatud välismaalaste või teatud ametite välja arvamine sisserände kvoodi alt. Näiteks võiks kvoodi alt välja arvata nende välismaalaste elamisload, kelle osas on OSKA raportite kohaselt alapakkumine ja kelle väljaõpetamine on ajamahukas</p>	<p>muutuvas ühiskonnas viisil, mis ühtib Eesti majanduse arengu ja ühiskonna vajadustega ning tagatud on ka sisserände tõhus ja sihipärane juhtimine.</p> <p>2. Sisserände piiravu täitumisega seotud probleemi lahendamine</p> <p>Kooskõlastuskirjas väljapakutud ettepaneku kohta suurendada sisserände piiravu määrgime, et täiendava piiravu erandi loomine võiks täiendava modifitseerimise korral olla üks lahendustest. Seejuures on oluline, et täiendava piiravu erisuse loomisesse ja sisustamisse panustavad nii riik, tööandjate esindajad kui ka ametiühingud. Samuti on täiendava piiravu erisuse loomisel oluline lähtuda riigi kui terviku vajadustest ning majanduse ja tööturu vajaduste kõrval arvesse võtta ka sisserände suurenemise mõju julgeolekule ja Eesti rahvastiku koosseisule pikemas perspektiivis. Julgeoleku seisukohast on oluline, et maandatud oleksid kaasnevad julgeolekuriskid.</p>

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	<p>ning eeldab eelteadmisi (nt insenerid, seadme- ja masinaoperaatorid). Kolmandaks võib kaaluda lahendust, et kui välismaalane tuleb Eestisse tööle nõ usaldusväärse tööandja juurde, siis sellisel juhul ei lähe tema elamisluba sisserände piirarvu alla. Selleks tuleb paika panna usaldusväärse tööandja kriteeriumid. Selline võimalus annab usaldusväärsetele ettevõtjatele kindlustunde, et kui neil peaks vaja minema välistööjõudu, siis nad saavad lihtsalt ja kiiresti välistööjõudu palgata. Neljanda lahendusena võiks kvoodi alt vabastada välismaalased, kes tulevad tööle äriühingusse, kes tänu uuele investeeringule on loonud Eestisse vähemalt teatud arvu uusi töökohti. Näiteks kui äriühing teeb Eestisse 100 miljoni eurose investeeringu ja loob selle raames 50 uut töökohta, siis võiks sel äriühingul olla võimalus võtta kvoodiväliselt tööle välismaalasi, kui neid töökohti ei õnnestu täita kohalike töötajatega. Siin võib kaaluda ka teatud piirmäära kehtestamist, et kui suure osa uutest töökohtadest võib katta kvoodiväliselt välismaalastega. Selline lahendus tagab, et äriühingu jaoks on mõnevõrra maandatud risk, et pärast investeeringu tegemist ei leita uutele töökohtadele sobivaid töötajaid.</p> <p><u>Kaubanduskoja seisukoht:</u> Sisserände piirarvu jaotamise asemel tuleb leida lahendus liiga väikese sisserände piirarvuga seonduvale probleemile. Selleks tuleb tõsta sisserände piirarvu või vabastada tänasest rohkem elamislubasid sisserände piirarvu alt.</p> <p>Marko Udras, 604 0070 marko.udras@koda.ee</p>	
Tööandjate Keskliit		
	<p>Nagu ka varem selgitanud oleme, on sisserände piirarv 0,1% alalisest elanikkonnast tegelikult ebapiisav. Demograafiline olukord Eestis on selline, et igal aastal jääb tööealise ja ülalpeetava elanikkonna suhtarvu säilitamiseks</p>	<p><u>Võetud teadmiseks</u> Kooskõlastuskirjas väljapakutud ettepaneku kohta suurendada sisserände piirarvu märgime, et täiendava piirarvu erandi loomine võiks täiendava modifitseerimise korral olla</p>

Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
<p>täiendavalt ca 6000 tööalist inimest puudu. See on pea 1% hõivatutest, mis omakorda tähendab, et avalikke kulutusi tuleks tulevikus igal aastal samas suurusjärgus vähendada või maksukoormust tõsta. Otseselt sõltub tööjõu olemasolust pensionide ja tervishoiu rahastus, kuna need on seotud sotsiaalmaksu laekumisega.</p> <p>Nagu ka eelnõu seletuskirjast nähtub, on välismaalastel Eestis töötamiseks teisigi võimalusi ja piirarv puudutab kõigist Eestis töötavatest välismaalastest vaid väikest osa. Kõige suuremad erandid on Euroopa Liidu ja viisavabastusega riikide kodanikele ning lühiajalisele töötamisele. Esimese erandi puhul on aga takistuseks konkureerivate Euroopa riikide oluliselt kõrgem palgatase, mida Eesti tööandjad valdavalt veel pakkuda ei suuda. Euroopa Liidu kodanikke on seega lihtsam tööle meelitada palju suurema tööturu ja kõrgema palgatasemega Lääne-Euroopa riikide tööandjail. Kui Eesti tööandjad püüaksid maksta sama kõrget palka kui Saksamaa või Hollandi ettevõtted, jääks suurem osa neist vähemalt esialgu ilma klientideta. Läbi arendustegevuse ja uute turgude otsimise püüame seda võimekust ka tõsta, kuid see on üsna aeglane protsess. Pealegi nõuab nii innovatsioon kui uute turgude vallutamine samuti täiendavat kvalifitseeritud tööjõudu. Innovatsiooniga kokku puutunud ettevõtjate hinnangul on tööjõupuudus Eestis suurim innovatsioonitakistus (Allikas: Statistika-ameti Ettevõtete innovatsiooniuring 2020). Eksporditurule sisenemiseks on kõige tõhusam viis kasutada selleks inimesi, kes sihtturgu ja keelt tunnevad. Võime seda teenusena ka sisse osta, kuid siis liigub raha teenuste eest maksimisega Eestist välja ja mõnel juhul ka eksportöörise.</p> <p>Lühiajalise töötamise registreerimine on teine võimalus välismaalastele Eestis töötamiseks, kuid probleemiks selle puhul on lühike ajaline perspektiiv. Keskmist palka teenivat spetsialisti on raske Eestisse</p>	<p>üks lahendustest. Seejuures on oluline, et täiendava piirarvu erisuse loomisesse ja sisustamisse panustavad nii riik, tööandjate esindajad kui ka ametiühingud. Samuti on täiendava piirarvu erisuse loomisel oluline lähtuda riigi kui terviku vajadustest ning majanduse ja tööturu vajaduste kõrval arvesse võtta ka sisserände suurenemise mõju julgeolekule ja Eesti rahvastiku koosseisule pikemas perspektiivis. Julgeoleku seisukohast on oluline, et maandatud oleksid kaasnevad julgeolekuriskid.</p> <p>Ettepaneku osas mitte jagada praegust niigi väikest piirarvu sihtotstarbeliselt selgitame, et siseministri määruse eesmärk on jaotada piirarv tähtajalise elamisloa taotlemise põhjuse ja elamisloa andmise aluse järgi, et tagada sisserände piirarvu jagunemine viisil, mis ühtiks Eesti riigi ja ühiskonna vajadustega ning tagada sisserände tõhus ja sihipärane juhtimine. Jaotus pakub leevendust valdkondadele, mis loovad suurt lisandväärtust või kus tööjõudu kõige enam vajatakse. Eeltoodu ühtib ka riigi laiemal eesmärgiga kujundada Eesti arenguvajadustest lähtuvat tasakaalustatud sisserändepoliitikat.</p> <p>Selgituseks ettepaneku kohta teha tööandjatega koostööd tööturu järelevalve tõhustamiseks märgime, et hindame kõrgelt koostööd õiguskäulekate ja ausate tööandjatega. Lisaks usume, et suudame koostöös luua ja kasutusele võtta mugavad ja kliendikesksed lahendused rändemenetluste tõhustamiseks ning leiame ühiselt võimalusi, kuidas panustada hea potentsiaaliga tööjõuturgude kasutusele võtmisesse.</p>

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	<p>meelitada, lubades, et ta saab töötada vaid aasta ja hiljem saab seda võib-olla kaheks aastaks pikendada. Nii lühikese ajalise perspektiivi puhul on raske õigustada ka kogu bürokraatiat, mis Eestisse tööle ja elama asumisega kaasneb.</p> <p>Tippspetsialistide erand piirarvust on väga hea võimalus, mida tööandjatena peame ise püüdma rohkem kasutada, kuid 1,5 kordse keskmise palga tasemele ei saa kvalifitseeruda kuigi suurt osa tööjõust.</p> <p>Nõustume, et Eesti julgeolek on oluline ja et riskid selles vallas on kasvanud. Samas on meil raske mõista, miks on sellel ettekäändel just legaalset töörännet vaja takistada ja kui riskid on teada, siis miks ei ole võimalik neid maandada majandust halvamata. Eesti majandusarengu seisukohalt on välismaalaste teemas kõige olulisem just tööränne ja välisüliõpilased. Pikemate elamislubade ja püsivalt elama asumise suhtes või kodakondsuse andmise suhtes võime olla kriitilisemad, sest inimesed on ise otsustanud end Eestiga siduda. Tähtajaline elamisluba on väga lühiajaline ja seda töötamiseks kasutavate inimeste abiga on tööandjatel võimalik maksta aastas kümneid tuhandeid eurosid makse. Kui legaalne sisseränne on liialt piiratud, tekitab see surve illegaalseks rändeks, mida on palju raskem kontrollida. Teistes liikmesriikides elamisloa saanud inimesed võivad vabalt Eestisse liikuda ja siin ebaseaduslikult tööle asuda või ka Eesti julgeolekut ohustada. See viitab vajadusele piiriülese koostöö või muude lahenduste järele.</p> <p>Eelnõu teine pool on kvoodi sihtotstarbeline jaotamine tegevusaladele. Nagu ka seletuskirjast nähtub, ei ole see oma eesmärki täitnud. Juba enne tööturu jahtumist jäid kultuuri- ja spordivaldkonna töötajate ning ajakirjanike piirarvud täitmata ja ettevõtlussektoris oli samal ajal tööjõupuudus.</p> <p>Eelnevast tulenevalt teeme järgnevad ettepanekud:</p> <p>1) Kehtestada sisserände piirarv oluliselt kõrgemal tasemel. Suur samm edasi on ka</p>	

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	<p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi piiraru muutuvosa ettepanek, mis vaikumisi lisaks piirarvule 0,1% alalisest elanikkonnast ja vähemalt 2%-lise majanduskasvu tingimustes veel 0,1%. Sellega jõuaksime positiivseimate stsenaariumide puhul peaaegu demograafilise ülalpeetavuse määra säilitamiseks vajaliku tasemeni. Majandustsüklile automaatne kohandamine, ekspordi ja palgataseme arvestamine tegevusaladel maandaks võimalikke sotsiaalseid riske ning OSKA prognooside arvestamine tähendaks, et kaasatud on ka tööturu osapooled, kes mõlemad on Kutsekoja nõukogu liikmed.</p> <p>2) Mitte jagada praegust niigi väikest piiraru sihtotstarbeliselt. Küll võib kvoot olla esialgu suurem tegevusaladel, kus teadmuspõhiselt (nt OSKA andmetel) on perspektiivis kvalifitseeritud tööjõudu puudu.</p> <p>3) Teha tööandjatega koostööd tööturu järelevalve tõhustamiseks, et maandada välismaalastega seotud riske.</p> <p>Hando Sutter hando.sutter@employers.ee</p>	